

कोठारीइंटरनेशनलस्कूल, नोएडा
वार्षिक-परीक्षा 2025-26
कक्षा - अष्टमी
विषय:- संस्कृतम्
(विवरणात्मकम्/ SUBJECTIVE)

दिनांक:- बुद्धवार 11 मार्च 2026

समय:- 2:30 घंटा

नाम ----- कक्षा-----

अंक - 60

सामान्य निर्देशाः -

1. इस प्रश्नपत्र में 5 पृष्ठ व 12 प्रश्न हैं।
2. प्रश्न संख्या पत्रानुसार ही लिखिए।
3. प्रत्येक प्रश्न के बाद दो पंक्तियां छोड़नी अनिवार्य हैं।
4. साफ तथा स्पष्ट लिखाई में उत्तर लिखें।

अपठित गद्यांशम्

प्रश्न - 1 अधोलिखितं गद्यांशम् पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

एकस्मिन् वने एकः सिंहः वसति स्म। मयूरः नृत्यति। कोकिलाः मधुरम् गायन्ति। मृगाः तीव्रम् धावन्ति। गजाः तत्र शनैः-शनैः चलन्ति। वृक्षे चटकाः कूजन्ति। खगाः आकाशे उच्चैः उत्पतन्ति। शुकः अपि वृक्षे तिष्ठति। मृगाः मृगैः सह इतस्ततः धावन्ति। भ्रमराः पुष्पेषु गुञ्जन्ति। पिकाः मधुरम् कूजन्ति। उल्लूकाः इतस्ततः पश्यन्ति। सर्वे पशवः वने मिलित्वा वसन्ति। तत्र एका नदी अपि वहति। नद्याः जलम् स्वच्छम् अस्ति। तत्र सर्वे पशवः मिलित्वा जलम् पिबन्ति।

प्रश्नाः -

१ एकपदेन उत्तरत -

1/2x=2

(क) वने कः वसति स्म?

(ख) के शनैः-शनैः चलन्ति?

(ग) तत्र का वहति ?

(घ) सर्वे पशवः मिलित्वा किम् पिबन्ति?

1x2=2

२ पूर्ण वाक्येन उत्तरत

(क) कस्याः जलम् स्वच्छम् अस्ति?

(ख) खगाः कुत्र उत्पतन्ति?

३ निर्देशानुसार उत्तरत

1x4=4

(क) शुकः अपि वृक्षे तिष्ठति। अस्मिन् वाक्ये अव्यय पदं किम् अस्ति?

१. अपि

२. शुकः

३. तिष्ठति

(ख) "अस्वच्छम्" इति विलोम पदं चिनुत-

१. जलम्

२. मधुरम्

३. स्वच्छम्

(ग) 'तत्र सर्वे जलं पिबन्ति।' अस्मिन् वाक्ये क्रिया पदं चिनुत-

१.सर्वे २.पिबन्ति ३. जलं

(घ) 'उत्पतन्ति' इति पदे किम् उपसर्ग अस्ति?

१.उत् २. उत ३. उप्

2x1=2

४. गद्यांशस्य उचित शीर्षकं लिख।

प्रश्न-2 अधः प्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन लिखत- 1x5=5

मञ्जूषा- बालकाः, बालिका, सिंचन्ति, पुष्पाणि, चित्रम्, चटकाः, सुन्दराणि, उद्यानस्य, पादपान्।

प्रश्न - 3 निम्नलिखित शब्दरूपाणि यथानिर्देशम् लिखत - 1/2x6=3

(क) युष्मद् शब्द षष्ठी विभक्तेः त्रिषु वचनेषु रूपाणि लिखत।

(ख) किम् शब्द स्त्रीलिंग, तृतीया विभक्तेः त्रिषु वचनेषु रूपाणि लिखत।

प्रश्न - 4 निम्नलिखित सर्वनामशब्दान् पूर्णं कृत्वा लिखत - 1/2x6=3

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमः पुरुषः	सः (वह)	-----	ते (वे सब)
मध्यमः पुरुषः	-----	युवाम् (तुम दोनों)	-----
उत्तमः पुरुषः	-----	-----	-----

- प्रश्न - 5 निम्नलिखित धातुरूपाणि यथानिर्देशम् लिखत -** 1x4=4
- (क) कृ धातु लट् लकारस्य सम्पूर्ण रूपाणि लिखत ।
 (ख) भू धातु लङ् लकारस्य सम्पूर्ण रूपाणि लिखत ।
 (ग) अस् धातु लट् लकारस्य सम्पूर्ण रूपाणि लिखत ।
 (घ) कृ धातु लङ् लकारस्य सम्पूर्ण रूपाणि लिखत ।
- प्रश्न - 6 निम्नलिखित वाक्येषु उचितं संख्या शब्दं चित्वा लिखत -** 1x5=5
- (क) अस्माकं कक्षायां (75) ----- छात्राः सन्ति । (पञ्चसप्ततिः / सप्तपंचाशत्)
 (ख) तत्र उद्याने (80) ----- बालकाः क्रीडन्ति । (अष्टादश / अशीतिः)
 (ग) अस्माकं विद्यालये (96)----- शिक्षकाः सन्ति । (षण्णवतिः / नवषष्टिः)
 (घ) अत्र (66)----- बालकाः संस्कृतं पठन्ति । (षट्षष्टिः / अष्टषष्टिः)
 (ङ) (56)----- जनाः तत्र गच्छन्ति । (षडदश / षट्पञ्चाशत्)
- प्रश्न - 7 प्रश्ननिर्माणं कुरुत -** 1x5=5
- (क) अस्माकं समाजे पुत्राः श्रेष्ठाः सन्ति ।
 (ख) निरन्तरं पुरुषाणाम् संख्यायां वृद्धिः भवति ।
 (ग) शिक्षितराज्येषु एषा कुप्रथा नगण्या अस्ति ।
 (घ) भारतसर्वकारेण एका योजना प्रचलिता ।
 (ङ) गर्दभस्य पादे पीडा आसीत् ।
- प्रश्न - 8 निम्नलिखित-वाक्येषु यथानिर्देशम् लकारपरिवर्तनं कुरुत । (पूर्णवाक्येषु) -** 1x5=5
- (क) बालाः देशस्य उत्थानाय कार्याणि अकुर्वन् । (विधिलिङ् लकारे)
 (ख) कन्याः उच्चपदेषु विद्यमानाः सन्ति । (लृट् लकारे)
 (ग) तौ देशाय कार्याणि कुरुतः । (लङ् लकारे)
 (घ) एषः तु पुरुषप्रधानः समाजः अस्ति । (विधिलिङ् लकारे)
 (ङ) त्वम् ध्यानेन पठसि । (लङ् लकारे)
- प्रश्न - 9 निम्नलिखित-वाक्येषु यथानिर्देशम् वचनपरिवर्तनं कुरुत । (पूर्णवाक्येषु) -** 1x5=5
- (क) बालकः विद्यालयं गच्छति । (बहुवचने)
 (ख) लता नृत्यं करिष्यति । (बहुवचने)
 (ग) छात्राः ध्यानेन पठन्ति । (एकवचने)
 (घ) जनाः तत्र भ्रमन्ति । (द्विवचने)
 (ङ) गजाः तत्र शनैः-शनैः चलन्ति । (एकवचने)

प्रश्न -10 निम्नलिखित-वाक्येषु संस्कृतेन अनुवादं कुरुत -

1x5=5

- (क) बुद्धि से सभी कार्य सफल होते हैं।
(ख) गधा चतुराई से सिंह को मारता है।
(ग) हम सभी मिलकर अपने देश की उन्नति करेंगे।
(घ) तेनसिंह ने अपने बल से एवरेस्ट को जीता।
(ङ) बालक वहां खेल रहे हैं।

प्रश्न -11 निम्नलिखित-वाक्येषु हिन्दी-भाषया अनुवादं कुरुत -

1x5=5

- (क) एकदा एकस्मिन् क्षेत्रे एकः गर्दभः तृणानि चरति स्म।
(ख) व्याघ्रः गर्धभस्य पृष्ठतः अतिष्ठत्।
(ग) अहम् तु एतत् जानामि।
(घ) अहम् सम्यक् रूपेण चलितुम् न शक्नोमि।
(ङ) अस्माकं विद्यालयस्य नाम के. आई. एस. अस्ति।

पठित-गद्यांशम्

प्रश्न -12 अधोलिखितं गद्यांशम् पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

गर्दभः अवदत्-अहं पादम् उत्थापयामि। त्वं स्वयमेव निरीक्षणं कुरु। इत्युक्त्वा गर्दभः स्वपृष्ठपादम् उपरि अकरोत्। यावत् व्याघ्रः पादस्य निरीक्षणं कर्तुं नतवान् तावदेव गर्दभः वेगेन स्वपादेन तस्य मुखोपरि तीव्रः प्रहारम् कृतवान्। व्याघ्रः भूमौ अपतत्। तस्य मुखात् नासिकायाः च रुधिरः निसृतः। गर्दभः अपि स्वरक्षायै तत्क्षणमेव क्षेत्रात् दूरम् अधावत् आत्मानं च अरक्षत्। सत्यमेव उच्यते यत्-

युक्त्या सबलं पराजयेत्।

1. एकपदेन उत्तरत -

1/2x2=1

- (क) पादस्य निरीक्षणं कर्तुं कः नतवान् ?
(ख) गर्दभः केन तस्य मुखे प्रहारं कृतवान् ?

2. पूर्णवाक्येन उत्तरत -

1x2=2

- (क) गर्दभः व्याघ्रं कथं आक्रमणं कृतवान् ?
(ख) प्रहारानन्तरं व्याघ्रस्य का अवस्था अभवत् ?

3. उचितं विकल्पं चित्वा लिखत -

1x2=2

1. गर्दभः पादं कुत्र अकरोत्?

- (क) भूमौ
(ख) स्वपृष्ठपादम् उपरि
(ग) व्याघ्रस्य पृष्ठे
(घ) वृक्षस्य उपरि

2. गर्दभः आत्मानं कथं अरक्षत्?

- (क) युद्धं कृत्वा
(ख) व्याघ्रं मारयित्वा
(ग) क्षेत्रात् दूरम् अधावन्
(घ) भूमौ पतित्वा